Nᴿᴿ 13

KURYER LITEWSKI

w Wilnie we Srodę dnia 30 *Stycznia v. s.* 1824 *Roku.*

Wiadomości Krajowe.

Ostatnia data gazet sankt-petersburskich jest dnia 22 stycznia.

Opinija Rady Państwa.

Rada Państwa, na Departamencie Ekonomii Państwa i na Powszechném Zebraniu, rozważała przedstawienie Ministra Skarbu, o odmianie Etatow Izb Skarbowych i Kaznaczeystw powiatowych.

Mieysca te otrzymały początkowe ukształcenie podług ogólnego urządzenia, do sprawowania Guberniy, w roku 1775 wydanego, i Etaty, stosownie do zatrudnień owego czasu, a mówiąc o płacy, stosownie do cen, wtedy będących.

Potym, w biegu prawie piędziesięciu lat, we wszystkiém wielkie zaszły odmiany. Same dochody, do skarbu wpływające, kilkakrotnie się pomnożyły, bo wtedy nie przewyższały 20 m. rub. do roku. W Izbach Skarbowych i Kaznaczeystwach pomnożyło się pisanie, urosła rachunkowość summ w nich obracających się, a razem niewypowiedzianie powiększyła się odpowiedzialność, a ztąd obecny stan ich nie odpowiada już potrzebie, i część naywaźnieysza, rachunki summ, są po większey części w złym stanie. Niedostatek ludzi zdatnych stał się tak już dotykalnym, że do zajęcia obowiązku Kassyerów powiatowych, którym płaci się pensyi od 250 do 375 rubli na rok, w niektórych mieyscach nie ma nawet starających się, a w drugich przypuszczenie w konieczney potrzebie ludzi mniey zaufanych, przywodzi skarb do strat znakomitych.

Minister skarbu, przekonany, że nie ma innego sposobu przywiedzenia Izb Skarbowych i Kaznaczeystw powiatowych, do możności wypełniania z pożądanym skutkiem włożonych na nie obowiązków, tylko przez pośrednictwo ulepszenia obecnego ich położenia, i obmyśliwszy środki uczynienia tego, bez ciężaru dla skarbu Państwa przez nowy wydatek, przedstawił do Rady Państwa nowo ułożone przez siebie Etaty dla Izb Skarbowych i Kaznaczeystw, pod literami A. B. C. i D.

W układaniu tych Etatow przyjęte były przez*eń* za przewodnictwo prawidła następujące:

1) Oddziały Izb Skarbowych, we 29ciu Guberniach Wielko-Rossyyskich, do zawiadywania poborem trunkowym, otrzymały w roku 1818 osobne urządzenie, i przy postanowieniu dla nich wyznaczeń, dostatecznie zabezpieczających stan urzędników, brano porównanie ilości przedaży wódki, do mieyscowych wygód; zaczém skład i Etaty ich pozostają w teraznieyszym swym stanie i razem nie mogą bydź przykładem dla drugich. Równymże sposobem nie odmieniają się wyznaczenia dla Wice Gubernatorów tych Guberniy, pobierających osobną płacę i inne dodatki, właściwe tey operacyi.

2) Ponieważ skład Oddziałow Solnych wziął swóy początek w 1781 roku, kiedy operacya tego wydziału do urządzenia przywodzona była i wymagała jak naypilnieyszey baczności; przeto teraz z utwierdzeniem w niey należytego biegu i porządku, a naywięcey po wydaniu w roku 1818 Ustawy o soli, przez którą ustanowione osobne Administracye Solne i dozwolona wolna przedaż soli, nie ma już wielkich zatrudnień w tey rzeczy nigdzie, prócz tych mieysc, w których czynią się ze strony Skarbu zapasy, albo hurtowa i cząstkowa przedaż soli; zaczém w niektórych tylko Guberniach naznaczone w nowych Etatach osobne Oddziały Solne w Izbach Skarbowych, a w innych część ta złączona z Oddziałami, które zawiadują poborem trunkowym, a który w innych mieyscach, uważając na ilość solnych zapasow i przedaży, przydany jest w tym celu osobny stół, z dostateczną liczbą officyalistów kancellaryynych.

3) Chociaż Expedycye Rachunkowe Izb Skarbowych, trudniące się jedynie rewizyą xiąg, albo rachunkow ostatecznych, na osnowie Naywyższego Ukazu z dnia 28 stycznia 1811 roku, należą do składu Kontroli Państwa; lecz że zostają jeszcze przy Izbach Skarbowych, dla tego też są położone w ich etatach.

4) Byłe Expedycye Kamerne, które znaydują się teraz w niektórych tylko guberniach, dla ukończenia spraw co do dawnych odkupow i załatwienia robot solnego wydziału tam, gdzie nie było ustanowionych osobnych Expedycyy Solnych, z wydaniem nowych Etatow zupełnie się znoszą, a dzieła ich, gdziekolwiek się one znaydują, zostaną oddane Oddziałom: Wódczanemu i Solnemu, podług uwagi na ich rodzay i podług tego, gdzie które z tych Oddziałow są naznaczone.

5) Zostają bez odmiany będące teraz Etaty w tych Gubernijach, gdzie płaca, naznaczona w monecie srebrney, nie podpada upadkowi.

6) Etaty w Guberniach Syberyyskich, jako w odmianie zależące od Komitetu Syberyyskiego, również zostają bez odmiany na przyszłość, do osobnego względem nich na tym Komitecie postanowienia.

7) W naznaczaniu ilości płacy, miano na widoku ogólne zrównanie w proporcyą do obszerności zatrudnień, a nie z położeniem mieyscowém, które w wielu względach jest niestałe i nieoznaczone. Toż prawidło przyjęte było za osnowę i względem Oddziałów Solnych: bo chociaż teraz są ich różne płace w miarę ilości przedawaney soli, ale w nowych Etatach, podług tey proporcyi, naznaczono tylko większą lub mnieyszą liczbę urzędników, a płacę zrównano z innemi oddziałami.

8) Podług uczynionego planu zabezpieczenia skarbu i wnoszących podatki, co do wiernego zapisania do przychodu wniesionych przez nich pieniędzy, uznano zą rzecz potrzebną, urządzić w miastach Kontrole, o których uczyni się w swoim czasie osobne postanowienie. Pieniądze zaś dla tych Kontrolli potrzebne, objęte zostały w nowych Etatach.

Trzymając się tych zasad, nowo ułożone Etaty dla Izb Skarbowych, rozdzielone zostały na trzy rodzaje: *pierwszy*, zawiera w sobie szczegółowe urządzenie Oddziałów Izb Skarbowych, prócz Gorzałczanego, we 29ciu Guberniach Wielko Rossyyskich (Lit. *A.*); *drugi*, ogólne urządzenie Izb Skarbowych 16 Guberniy, na osobnych prawach będących, z wyłączeniem Guberniy: syberyyskich, kurlandzkiey, obwodu białostockiego i Gruzyi, z których we trzech ostatnich pensye wypłacają się teraz srebrem (Lit. *B.*); i *trzeci*, szczególne urządzenie Oddziałow Solnych i Stołow, które się przyłączają do Oddziałów Gorzałczanych, w Izbach

Skarbowych niektórych Guberniy, a mianowicie: *Oddziałów:* w guberniach astrachańskiey, niżehorodzkiey, saratowskiey, simbirskiey, tauryckiey, orenburskiey, permskiey i twerskiey; *stołów przyłączonych do Oddziału Gorzalczanego:* w sanktpetersburskiey, moskiewskiey, jarosławskiey, smoleńskiey, nowgorodzkiey, pskowskiey, wołogodzkiey, archangielskiey, wiatskiey, kurskiey, orłowskiey, i tulskiey (Lit. *C.*). Skład Etatow i wyznaczenia płacy oznaczone z niejaką wyższością tylko we dwóch Stolicach; w innych zaś Guberniach naznaczone dla urzędników równego stopnia, jednakież pensye. W każdey szczególnie Gubernii, zrobiono niejakie podwyższenie dla urzędników wydziału rachunkowego, ze względu na ich trudnieyszą pracę.

Etat Kaznaczeystw powiatowych, ułożony ogólny dla wszystkich Guberniy, z wyłączeniem Syberyyskich i tych, gdzie się pensye srebrem wypłacają. W nim są tylko trzy rozdziały, podług stopnia zatrudnień i obszerności rachunków. *Naprzód.* Etaty Kaznaczeystw powiatowych we dwóch stolicach, gdzie wpływ summ, obszerność rachunków i wieloliczność rozchodow, nie może iść w porównanie z żadném Kaznaczeystwem innych mieysc. *Powtóre.* Etaty Kaznaczeystw Powiatowych w miastach Gubernialnych, gdzie skupiają się summy ze wszystkich Kaznaczeystw, wpływają dochody i czynią się rozchody większe, aniżeli w innych miastach powiatowych; i nakoniec *potrzecie*, Etaty dla Kaznaczeystw we wszystkich innych miastach powiatowych. W Etatach tych dano mieysce i summom, przeznaczonym, jak się wyżey powiedziało, na urządzenie Kontrolli (Lit. *D.*) Chociaż przez taki podział wyznaczeń pensyy i naznaczenie samych urzędników, podług stopnia miast, ogólna proporcya jednych i drugich może bydź zadość czyniącą, ale jako w szczególności między miastami powiatowemi są takie, które się gubernialnym równają, a nawet przewyższają je w handlu, przemyśle i ludności, następnie i odbywanie interessow w Kaznaczeystwach Powiatowych, dla powiększenia w nich liczby urzędników i płacy, gdzie się konieczna potrzeba okaże, zamierza się naznaczyć do rozrządzenia Ministra Skarbu osobna summa 50 t. rubli ku zasileniu summy etatowey.

Całey summy, podług Etatow nowo ułożonych, z przydaniem sum osobnych: 1) Pensya dla Wice-Gubernatorów we 29ciu Guberniach Wielkorossyyskich, tak zostawiona, jak się teraz płaci; i 2) Na zasilenie wyżey wyrażoney summy etatowey Kaznaczeystw powiatowych, kładzie się w ogólności 3,961,755 rubli.

Rada Państwa, znayduiąc przedstawienie Ministeryum Skarbu bardzo zasługującem na uwagę, *postanawia:* potwierdzić je w całey mocy.

Na tey Opinii własną Jego Cesarskiey Mości ręką napisano tak: *'Ma bydź podług tego.*

Sankt-Petersburg dnia 18 grudnia 1823 roku.

Królestwo Polskie.

Warszawa dnia 5 lutego.

(z Kuryera Warszawskiego.)

Onegday odbyło się zgromadzenie polityczne Cyrkułów IV i VII miasta stołecznego Warszawy, w cyrkule VII, pod laską marszałkowską JW. *Minasowicza*: wybrany został nanowo deputowanym na seym JW. *Kuźniczów*, a radcą wojewódzkim W. Józef *Jędrzejewicz*. W cyrkule IV, pod laską, JW. *Diehla* jeneralnego superintendenta wyz. ewan. ref. wybrano deputowanym na seym JW. Daniela *Roeslera*, a radcą wojew. W. Sebestyana *Kosowskiego.* Assesorami byli WW. doktorowie medycyny *Weys* i *Mile*, a sekreterzem JX. Jakób *Ciostówski.*

(*z Gaz. War.*) Oprócz znalezionych dawniey sztuk złotych w *Radomiu* przy plantowaniu placu około zamku, wynaleziono jeszcze dwie sztuki, które więźniowie, co je znaleźli, potrafili już potajemnie sprzedać: jeden z tych pieniędzy jest dukat z roku 1564 z napisem *Moneta aurea nova Reichstenensis*, a drugi z napisem: *Johen* D.G. D. *muns st.ol. cum. glam.*

Miasto Wolne Krakow.

Krakow dnia 25 stycznia.

(z Korrespondenta Warszawskiego.)

Kometa, przebiegły konstellacye *Ophiucha Herkulesa*, d. 23 stycznia r. b. trafił na konstelacyą smoka, leżącą między wielkim i małym Niedzwiedziem. W przeciągu dni 27 to jest, od dnia 28 grudnia roku 1823, opisawszy łuk na Niebie, w kierunku od południa ku północy, przeszło 52 stopni, od wschodu zaś na zachod 28, znayduje się w takiem położeniu, iż na poziomach europeyskich nie zachodząc, można go widzieć w pogodnych nocach ciągle swiecącego od godziny 6 w wieczor do godziny 6 rano w stronie Nieba północno-wschodniey, zkąd urosło mniemanie o dwóch Kometach: rannym i wieczornym.

Wincenty Karczewski Adjunkt Obs. Astr.

Królewstwo Niderlandzkie.

Bruxella dnia 6 stycznia.

(z Gazety le Conservateur Impartial.)

Druga izba stanow ieneralnych niderlandskich, na sessyi dnia 3 tego miesiąca, przyjęła następne artykuły względem sukcessyi:

Cudzoziemiec nie jest przypuszczony do dóbr odziedziczenia, które posiada jego krewny cudzoziemiec albo Niderlandczyk, w tém tylko zdarzeniu, w którem i mieszkaniec Belgium następiłby po swym krewnym, posiadając majątek w kraju tego cudzoziemca.

Nie wolno odpisywać w testamencie cudzoziemcowi w królestwie do tyla tylko, ile w kraju, w którym zostaje ten cudzoziemiec, dozwolonych będzie przywilejów dla niderlandczyków.

Taż gazeta umieściła z Oracle des Bruxelles, Wyjątek z listu, pisanego do jednego domu handlowego w Paryżu, przez kupca niemieckiego pod datą 28 grudnia 1813 roku... Żądasz WP. ode mnie wiadomości o stanie Francyi tak wewnętrznym jako i zewnętrznym; moje zatrudnienia bardzo mało mi czasu dozwalają dla jego zaspokojenia czegobym własnie pragnął, odpowiadając, na pytania, które zaymują projekta tak obszerne, i tak połączone, z którychby każdy wymagał znacznego roztrząśnienia, a do czego miałbym naywiększą trudność, opatrzenia się w przyzwoite dowody; pragnąc jednak zaspokoić WP. życzenie, przesyłam moje w tém własne zdanie, oparte na niektórych faktach pewnych, które nie mogą uledz wątpliwości.

Przebiegając rozmaite gałęzie administracyi publiczney, i począwszy od finansow, jako zasady całey szczęśliwości narodów, natrafiamy, że we Francyi nigdy kredyt publiczny do wyższego nie wzniósł się stopnia, co jeszcze dziwnieysza, przez wszystkie czasy; że trzydzieści lat rewolucyi, łupieztwa i nieszczęść tego kraju, przy końcu rządow cesarskich, a co jest rzeczą jeszcze większą, że niezmierne nakłady, potrzebne do rozpoczęcia woyny hiszpańskiey, jey utrzymania, i doprowadzenia do celu zamierzonego, i zupełne jego osiągnienie okazałyby się niepojętemi dla statystów europeyskich, jeśliby ci ludzie nie znaydowali w doświadczeniu czasow przeszłych, dowodu wielkich wypadkow, którychby zawsze oczekiwać należało, po administracyi, umiejącey łączyć, z wielką jednością widokow i woli, ten duch porządku, przewidzenia i umiarkowania, który nie odrzuca, nawet użycia siły, gdy tego okoliczności wymagają, lecz która jemu nadaje ten charakter sprawiedliwości i potrzeby, która ogranicza swoję surowość, usprawiedliwia swe działania, i czyni je prawnemi w oczach ludów. Gdy przeydziemy od administracyi finansowey, bez które pomocy wszystkieby inne upadły, do wewnętrzney, znaydziemy ją wszędzie mocną, czuyną, czynną, uległą przepisom, których się rząd trzyma. Rękodzielnie, zakłady publiczne, przemysł narodowy, i kredyt handlowy, podnoszą się; ze wszech stron oczekujemy stwierdzenia tych prawd, których nawet nie postrzegszy ludzie w oppozycyi liberalney, sądzą się być obowiązanymi, powstawać przeciw wszelkim wyobrażeniom polityki, administracyi lub handlu, które nie są zgodne z wyobrażeniami już utworzonemi, i

nie uznawać tych wypadków, które uderzają w oko cudzoziemca, którym ich zazdrośne rzemosło nadaje powagę sprawiedliwości, a których wszystkie korzyści są dla nich. Sprawiedliwość nie ma już prawie do karania zbrodni politycznych, i jeżeli się zaymuje niektórych ukaraniem, to tylko nierozsądnych, poczętych pod ministeryami poprzedniczemi, w ich słabości źrzódło swe mających. Dziś sprawiedliwości czynność jest umiarkowana; spokoyność zupełna panuje we wszystkich stronach Francyi; liczba zbrodni nie ma porównania z tą liczbą, którey się należało lękać w ciągu rewolucyi, która niejako rozwolniła porządek towarzyski, i którey bieg, na lat niewiele, wstrzymywał woyskowy despotyzm. Czas i nowe rozporządzenia, które się zdają stanowić o każdym człowieku, wiele zapewna uczyniły; lecz byłoby niesprawiedliwém, nieuznawać, iż od 2ch lat, jedność systematu i działań w ministeryum, mocno się przyłożyły do tych szczęśliwych wypadków.

Marynarka, chociaż stan pokoju Europy i ducha, który ożywia wszystkie jey gabirety okazują, że jey użycie, nie będzie potrzebnem, na czas długi, nabiera codzień nowego wzrostu. Bez wątpienia, że Francya nie powinna bydź straszną dla swoich sąsiadow; ale też i od nich żadney nie mieć obawy. Przez szczęśliwe położenie, w jakim Opatrzność Francyą umieściła, jey się należy, czy jako mocarstwu lądowemu, czy też jako morskiemu, utrzymywanie polityczney równowagi między mocarstwami Europy.

Nie mam co WPanu mówić o departamencie woyny; skutek interessow Hiszpanii i świetny stan woyska francuzkiego o tém wszystkiem przeświadczają; lecz co jest zaledwie podobném do wiary, że to woysko, dziś w Europie do naywiększey z siebie ofiary gotowe, utworzoném zostało w kilku miesiącach, wśród występnych nadziei i zachęcań partyy, które je pociągając, lat temu nie wiele, do woyny domowey, zostały przez nie uspokojonemi. Zakończę ten szybki rzut oka na stan Francyi niektóremi uwagami nad Departamentem interessow zagranicznych. Od czasu, w którym to ministeryum zostało ustanowione, staje się pierwszym ze wszystkich, dla rodzaju swych zatrudnień. Stan polityczny Francyi, który dziś łączy przeznaczenie tego kraju ze wszystkiemi interessami Europy i sławą osoby, nim kierującey, nadaje mu tę ważność, którey niemiał do dziś dnia, a która więcey jeszcze wzrastać powinna. W rzeczy samey, porównywając stan teraźnieyszy Francyi, z tą opłakaną epoką roku 1815, kiedy Xiążę *Richelieu*, którego dusza mimo swey odległości od granic Francyi nie przestawała bydź w naywyższym stopniu francuzką, ukazał izbom, smutną konieczność, którey Francya uledz była powinna. Czy można temu wierzyć, nawet przy naywiększey znajomości niewyczerpanych środków tey piękney krainy, że lat ośm były dostatecznemi dla przywrócenia jey, nie tylko bytu politycznego, który utraciła (gdyż należy przyznać, że kray napadnięty i zależący od woli cudzoziemca, nie ma bytu politycznego), ale nawet, aby pozyskała dawne swemu rządowi zaufanie u wszystkich gabinetow, tylkocoś sobie nieprzyjaźnych, i została przypuszczoną do przymierza, przez nich zawartego, dla utrzymania powszechnego pokoju, i postawienia jey znowu na pierwszym stopniu cywilizacyi i dyplomacyi europeyskiey; na tym, mówię, stopniu, który jey zapewniły wiele wiekow tryumfow, honoru i chwały, który jey wszyscy Monarchowie, lubo mniey wyraźnie przyznali, a który sama tylko rewolucya mogła nadwątlić. Tey to szczęśliwey harmonii ministeryum należy przypisać te zadziwiające wypadki, o których przyjaciele Monarchii zaledwie mogli sobie myśléć i życzyć. Taki obraz stawi mi Francya, który sobie można pokrótce tak wystawić: porządek, zaufanie, i wiara wewnątrz; a ścisła zgoda zasad, widoków i interessow politycznych zewnątrz kraju. Smieszne byłoby zaiste, wnioskować, że od tey harmonii zależeć ma powszechny i nieograniczony pokoy, i że okoliczności czasu i mieysca nie ściągną przemijających roztrząsań: podobne szczęście nie jest zachowane dla rodzaju ludzkiego, i to marzenie dobrego Opata świętego Piotra, w ów czas się sprawdzi, gdy przez Aniołów rządzeni będą Aniołowie. Lecz co ja widzę bardziey się utwierdzającem i co połączone życzenia i wola wszystkich gabinetów europeyskich, nie wyłączając angielskiego, który rewolucyoniści wszystkich krajow, nie wiedząc dla czego, za swą główną kwaterę obrali, zdają się zapewniać, że długie lata pokoju zgotowane są dla tych pokoleń, do których my należym, i że siła dziś pokoy ogłasza, a kiedy pokoy jest życzeniem siły, trudno jest przewidzieć: zkąd ma nastąpić woyna.

Oto odpowiedź na pytania WPana, którą kierunek interessów przed wyjazdem moim z *Paryża* i moja osobista znajomość charakteru niektórych statystów, będących na czele ministeryum francuzkiego, podawały mi zręczność zebrania dla WPana, a o pewności którey, za moim powrótem do tey stolicy po długiey podróży, którą dla interessów moich przedsięwziąć musiałem, mocniey się utwierdziłem: w podróży tey ciągle siedm miesięcy bawiłem w *Wiedniu*, *Petersburgu*, *Berlinie*, i *Londynie*, i zbliska uważałem systemat gabinetów i opinią ludzi; opinią zupełnie tchnącą pokojem, od którey spekulańci rewolucyyni nie mają nic do oczekiwania, o którey wszędzie słychać z nayłepszą wiarą czyniących wyraźnie naymylnieysze wnioski.

Francya.

Paryż, dnia 20 stycznia.
(z Gazety Warszawskiey.)

Marszałek Hrabia *Molitor* otrzymał z rąk Monarchy buławę Marszałka Francyi, i wykonał przepisaną przysięgę.

Hrabia *Coutard* wydał odezwę do żołnierzy pierwszey dywizyi woyskowey, którzy wrócili z Hiszpanii. Wyraża wniey: „Zołnierze, zwycięzkie bagnety wasze, wyryły imie Francuzkie na słupach *Herkulesa*, równie jak na piramidach Egipskich.“

W uroczystość Trzech Królów odprawiło się tu wielkie nabożeństwo w Kościele XX. Missyonarzów. Celebrował Arcy-Biskup Paryzki, a xiądz *Lambert* doniosł w kazaniu o bliskim wyjeździe czterech młodych Missyonarzy: *Bouchot z Bajonny*, *Masson z Nancy*, *Regeram z Mans i Voysin z Chamberi*. W kilka dni potem odbył się obrząd ich pożegnania. Po krótkiey przemowie do tych nowych apostołów, trzey obecni Biskupi pocałowali ich w nogę, a potem uściskali. Podobnież uczynił przełożony zakonu ze wszystkiemi xiężmi i laikami. Missyonarze ci udali się d. 12 b. m. do *Brest*, gdzie już zapewne wsiedli na fregatę *Thetis*, którey dowódca kapitan *Bougainville*, jest synem sławnego żeglarza. Missyonarze ci są przeznaczeni do *Cochin Chiny Tunkinu*, *Siamu*, i *Sutschuen*.

Czytamy w Dzienniku *Gwiazda*, iż zjednoczone stany północney Ameryki winny Mocarstwom europeyskim rozszerzenie granic kraju swego. Anglija odstąpiła im znaczney przestrzeni w stronię północno zachodniey; Hiszpanija prawie darowała im obie Florydy, a Francyia przedała im tanio Luizyannę za 60 milionów franków. Układ w tey rzeczy zrobił *Napoleon*, a pieniędzy jeszcze nię zapłacono.

Jest rzeczą godną uwagi (pisze jeden z tuteyszych dzienników), iż w roku 1815 zapisy dla duchowieństwa we Francyi wynosiły ogólnie tylko 220, 864 franków, a w roku 1822 przeszło 10 razy tyle, to jest 2 miliony 352,927 franków.

Słychać, iż Xiąże *Belluno* nie pojedzie do *Wiednia*, gdzie tym czasem Pan *Ledoix de Marcellus*, były Sekretarz poselstwa w *Londynie*, ma sprawować interessa dworu naszego, i udać się za N. Cesarzem Jmcią Austryackim do Włoch.

Dnia 21. Zbrodnia, (pisze *Dziennik Roz-*

praw), którey bolesną pamięć dzień dzisieyszy na wieczne czasy odświeżać będzie, jest razem okropną nauką dla ludów. Wiedzą one, na co zdobyć się może szaleństwo i wściekłość ludzi, którzy w zgiełku wyborów, za wpływem demagogicznych namiętności, władzę ogarnęli. Radzibyśmy wierzyć, iż w chwili ich wyboru, szczupła tylko liczba członków konwencyi taiła w sercu swojem obmierzły zamysł, który we 3 miesiące poźniey objawiła, i który sprawiedliwego i dobroczynnego Monarchę, obdarzaiącego co rok swóy naród nowemi dobrodzieystwy, życia pozbawił. Niemożna było prawie przypuścić myśli o popełnieniu tak wielkiey zbrodni, większość dała się podle uwieść. Nie myślemy bynaymniey uniewinniać to, co uniewinnionem bydź niemoże; lecz tylko wskazujemy krwawą drogę, jaką przechodzili, przymuszeni zbrodnią pochodzącą z buntu.

Dnia 22. Jedenasty raz doroczna żałobna uroczystość w dniu 21 stycznia sprowadziła całą Francyą do ołtarzów Przedwiecznego Boga. Nayznakomitsi mieszkańcy *Paryża* i reprezentanci mocarstw europeyskich, udali się do dawnego Opactwa w *St. Denis*, gdzie także był *Monsieur* z Xięciem *Angouleme* i dostoyną Xiężną, która wszystkich nieszczęśliwych pocieszać umie. Nim zaś pojechali do *St. Denis*, znaydowali się na nabożeństwie w kaplicy ś. *Magdaleny*, gdzie szanowne zwłóki Króla, męczennika, i małżonki jego przez 25 lat spoczywały. Odprawiło się oraz pierwszy raz podobne nabożeństwo w kaplicy więzienia *Temple*, ostatniego mieysca pobytu rodziny Króla *Ludwika XVI* Lud pobożny napełniał wszystkie kościoły tuteyszey stolicy, i ronił łzy, gdy czytano wiekopomny testament rzeczonego Monarchy.

Bulla papiezka względem biskupa z *Perpignan* doznała wielkich trudności w radzie stanu, lecz niedawno oddano ią rzeczonemu biskupowi; uznano bowiem, iż nie wypada, aby omyłka w napisaniu bulli wstrzymywała dłużey objęcie wokującey dyecezyi.

Czytamy w Dzienniku *Gwiazda*: „Codzień zmnieysza się w Anglii liczba stronników sprawy powstańcow południowo amerykańskich, a naybardziey zadziwia, iż Gazety radykalne nayotwarciey donoszą o bezrządzie; jaki trapi te mniemane niepodległe kraje nowego świata.“

Dnia 23. Listy z *Madrytu* pod d. 14 b. m. donoszą, iż Margrabia Casa Irujo, pierwszy minister Króla Jmci hiszpańskiego, choruje bez nadziei życia.

HISZPANIJA.

Madryt dnia 6 *stycznia.*
(*z Gazety Warszawskiey.*)

Po nagłym wyjezdzie kilku znakomitych osób duchownych, spodziewamy się wkrótce ogłoszenia amnestyi.

Słychać, iż tuteysza osada francuzka, wynosić będzie 13,000 ludzi.

Nie wiemy tu nic pewnego o przywróceniu inkwizycyi. Jedni smucą się, sądząc, iż na przełożenie prałatów trybunał ten przywróconym będzie; drudzy cieszą się, gdyż ustawa Królewska, oddająca dobra inkwizycyi pod zarząd duchowieństwa, dostatecznie okazuje, iż przywrócenia tego trybunału lękać się nie należy.

Zapewniają, iż oficerowie gwardyi królewskiey mają bydź wybrani tylko z korpusów, które pod Baronem *Eroles, Quesadą*, i *Odonelem* przeciw rewolucyonistów walczyły.

Przywrócenie królewskiey szkoły artyleryi i inżynierów ma nastąpić podług planu, odpowiadającego zasadom religiynym i monarchicznym

Baron *Eroles* opuścił *Tarragonę* i ma główną kwaterę w *Tarrus*, małem miasteczku, o 6 mil od *Barcellony*. Władze woyskowe tey prowincyi znaydują się ciągle w wiosce *Garcia*, o ćwierć mili od *Barcellony*.

Margrabia *Talaru*, poseł francuzki, dał dziś wielki obiad dla ministrów naszych, posłów zagranicznych, oraz jenerałów francuzkich i hiszpańskich. Wieczorem będzie bal wspaniały.

Słychać, iż podług życzenia dworu naszego, kilku oficerów francuzkich wyższego stopnia przyymie służbę w nowey gwardyi Króiewskiey, i w niey przez czas oznaczony zostawać będzie.

Nasz minister woyny odmienił stanowiska kilku korpusów hiszpańskich. Jedna część gwardyi ma się udać do *Alikantu*, a druga na granicę.

Herszt rozboyników *Jaime Alfonso*, który długo był klęską dla prowincyy Murcyi i Walencyi, rozpoczął znowu rozboje swoje w okolicy *Talawera*, gdzie się połączył ze zbiegami z korpusu *Ballasterosa*. Wysłano oddział woyska przeciwko niemu.

ANGLIA.

Londyn dnia 20 *stycznia.*
(*z Gazety Warszawskiey.*)

Jedna z tuteyszych gazet pisze, iż oprócz ukończonych już nowych okrętów wojennych angielskich, ma bydź wkrótce kilka innych wystawionych. W Indyach zachodnich jest 5 okrętów liniowych angielskich 74rodziałowych i 12 fregat.

Po odprawioney wczora tayney radzie, posłano z *Brighton* gońca do *Herford* z rozkazem, aby do tygodnia wstrzymano stracenie *Hunta*, wspólnika zbrodni *Thurtella*, który zabił Pana *Weare*.

Odebrane tu listy z *Paryża* donoszą, iż d. 13 b. m. Xiąże *San Carlos*, poseł hiszpański, oświadczył powtórnie P. *Chateaubriand* życzenie dworu swego, aby Francya przyjęła pośrednictwo między Hiszpanią i jey osadami. Po pierwszém takiem oświadczeniu, zapytano się Anglii, czy na to zezwala, a podług wieści rozchodzących się w *Paryżu*, Ministrowie angielscy mieli odpowiedzieć, iż temu nie są przeciwni.

Dziennik *Sun* zapewnia, iż Xiąże *Polignac*, poseł francuzki przy dworze tuteyszym, wtedy rząd nasz uwiadomił o uzbrojeniu okrętów w *Brest*, kiedy już miały wypłynąć.

Pewna Lady, wdowa po zmarłym urzędniku, mając dwóch strusiów, samca i samicę, postanowiła doświadczyć nowego sposobu, aby jaja ich wylęgły się za pomocą pary. Co gdyby się udało, mielibyśmy tańsze pióra strusie.

Kurs Sankt-Petersburski dnia 11 stycznia.

Wexle.

Na Londyn $9\frac{127}{327},\frac{3}{4}$ pens.	Banku.
— Amsterdam 3 miesisiące $9\frac{3}{8}$ sztiw.	
— Hamburg 3 miesi. $8\frac{11}{18}$ szil. ban.	Assygn. za rub.
— Paryż 3 mies. 100 cent.	

Pieniądze.

Dukat holenderski nowy 11 r: 70 kop.
Zmiana złóta 3 r. 89 kop.
Zmiana srebra 3 r. 74 kop.
Nieustający dochod kommissyi umorzenia długow:

6% assygnacyami — —	100	procentow
6% brzęczącą monetą —	$99\frac{1}{2}$	
5% takąż — — — —	$85\frac{1}{2}$	

Kurs wileński na assygnaty od dnia 29 stycznia rubel sr. 3 rub. $79\frac{1}{2}$ kop.; imperyał 36 rub. $80\frac{1}{2}$ kop.

Obserwacye meterologiczne.	Czas obserwacyi	Wysokość Barom.	Wys. Ther. Reau.	Wiatry.	Odmiana wpowietrzu
	dnia 29 god. 7 z rana	27 cal. 10,8 lin.	~ 1,5 stopni.	Półn. Zachod.	Pochmurno
	dnia 30 — — —	27 — 3,0 —	— 0 — —	Poludniowy.	Pochmurno

Pozwolono drukować. Z polecenia JW. Wojennego Litewskiego Gubernatora
Andrzey Bucharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Redakcyi.